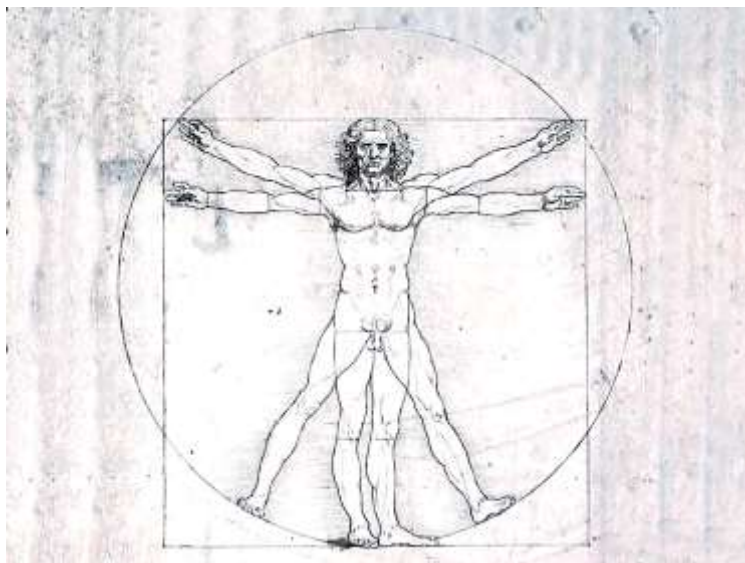

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ВІКОВІ СКЛАДОВІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

(Матеріали Міжнародної студентської наукової конференції
Рівне, 16-17 березня 2007 р.)

Рівне, 2007

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини. Матеріали Міжнародної студентської наукової конференції. Рівне, 16-17 березня 2007 р. Рівне, РДГУ, 2007. – 198 с.

Редакційна колегія:

- Воробйов А.М.** – професор, проректор з навчальної роботи, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ, Заслужений працівник освіти України – голова;
- Лико Д.В.** - професор, академік УЕАН, Заслужений працівник освіти України, декан психолого-природничого факультету РДГУ;
- Романюк В.Л.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ
- Артемова О.І.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;
- Безлюдна В.І.** - доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;
- Главінська О.Д.** – доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;
- Грюк І.Б.** – доцент, завідувач кафедри біології та прикладної екології РДГУ;
- Марциновський В.П.** – професор, завідувач кафедри анатомії та фізіології РДГУ;
- Мельник В.Й.** - доцент кафедри біології та прикладної екології РДГУ;
- Павелків В.Р.** – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Матеріали обговорені та рекомендовані до друку на засіданні науково-методичної ради психолого-природничого факультету РДГУ. Протокол № 3, від 9 березня 2007 р.

ЗМІСТ

Вступ	3
Павлов І.П. Лист до молоді	4
Секція I. Техногенне забруднення довкілля і розлади психіки та поведінки	5
Лико Д.В., Мельник В.Й. Вплив стану довкілля на здоров'я людей	5
Алтухова Анастасія. Вплив екологічних криз і катастроф на психічне здоров'я людини	8
Кравчук Володимир. Вплив та наслідки забруднення атмосферного повітря міста автотранспортом	11
Буткевич Сергій. До проблем становлення екологічної психології	14
Донець Світлана. Психологічні наслідки техногенних катастроф ..	15
Дідусенко Галина. Якість поверхневих вод Рівненщини	18
Денисюк Оксана. Екологічні складові психічного здоров'я	19
Ігнатієва Анастасія. Психологічні особливості дітей, що мешкають у зоні посиленого радіоекологічного контролю	22
Белеля Марина. Екологічна оцінка якості води р. Іква в межах Рівненської області	25
Кушнір В.М., Панасюк В.Ю., Кириченко О. Порушення психофізіологічних процесів і їх профілактика	27
Латюк Ірина. До проблеми визначення екологічної культури особистості	29
Лико Сергій. Зернисті фосфорити у сільськогосподарському виробництві	34
Максимець Оксана. Наслідки акумуляції радіонуклідів у деревині та продукції із деревини	36
Мантула М. Якість води р. Устя та здоров'я жителів міста	40
Миронець Марина. Роль реабілітаційної діяльності психологічної служби системи освіти у збереженні психологічного здоров'я постраждалих від техногенних катастроф	44
Ожаровська Світлана. Соціально-психологічна складова наслідків Чорнобильської катастрофи	46
Пілічук Ольга. Дослідження віддалених наслідків техногенних катастроф на прикладі переселених чорнобильців Миколаївської області	48

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Сахневич Людмила. Вплив промислових викидів Рокитнівського склозаводу на якість атмосферного повітря	51
Фількевич Вікторія. Техногенне забруднення довкілля і розлади психіки та поведінки	53
Хабаров Володимир. Дослідження внутрішнього опромінення населення контрольованої зони Рівненської АЕС.....	56
Хильчук Ольга. Вплив іонізуючого випромінювання на організм людини.....	58
Шаправський Олександр. Техногенне забруднення атмосферного повітря м. Рівне промисловими викидами КТП «Теплокомуненергія»	63
Секція II. Вікові та гендерні аспекти психічного здоров'я особистості	66
Осьмак Л.П., Андрущенко Оксана. Гендерні особливості конфліктної поведінки підлітків	66
Вітрук Алла. Негативний вплив телебачення на психіку підлітків ..	68
Галабурда Лідія. Професійні інтереси як компонент психічного здоров'я особистості	70
Гусаківська Світлана. Психологічні чинники адитивної поведінки підлітків.....	72
Дука Ольга. Здоровий спосіб життя в юнацькому віці: реальний погляд	80
Драченко Ольга. Гендерні особливості соціальної адаптації	82
Юрченко В.М., Замлинна Наталія. Гендерні особливості міжособистісних стосунків у дітей молодшого шкільного віку	85
Ковальчук Богдана. Феномен психічного здоров'я як об'єкт теоретичних досліджень	87
Ковтун Наталія. Зв'язок між особливостями стосунків у сім'ї та формуванням агресивних реакцій в юнацькому віці	90
Корольчук Ірина. Пам'ять в системі пізнавальної діяльності	93
Костючок Олег. Психологічні особливості впливу соціального статусу в групі на характер міжособистісних стосунків молодших школярів	95
Кужель Інна. Профілактика алкоголізму – основа психічного здоров'я нації	98
Лаворик Лариса. Наукові дослідження материнської сфери – проблеми та перспективи.....	100
Музичук Віта. Згубний вплив куріння на організм людини	103

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Назарець Людмила. Передумови адиктивної поведінки підлітків та фактори захисту тема.....	106
Почасвець Ірина. Гендерні та мотиваційні особливості формування звички тютюнопаління серед студентської молоді	108
Пясецька Ірина. Екологічні і вікові складові психічного здоров'я людини.....	110
Соботович Олександр. Особливості короткочасної пам'яті у студентів-біологів.....	113
Юрим Світлана. Моделювання пам'яті	115
Секція III. Діагностика та шляхи профілактики розладів психіки та поведінки	117
Руденко Н.М, Бейлах О.М. Аналіз рівня сформованості відповідальності студентів-першокурсників	117
Божок Яна. Вплив епілепсії на психічний розвиток і поведінку хворого.....	118
Неровня О.В., Вовк Анна. Психопатологічне функціонування у соціально-культурному контексті.....	121
Гомончук Катерина. Дослідження особливостей сприйняття соціальних феноменів студентами молодших курсів (на основі теорії Дж. Келлі).....	123
Гончарова Наталія. Інформаційні неврози: проблема діагностики і профілактики	126
Дубровський Роман. Переваги ДБСТ над школами-інтернатами у контексті попередження проявів девіантної поведінки	129
Зажицька Тетяна. Теоретичні та прикладні аспекти стилю.....	132
Зеленська О. Проблема погіршення стану здоров'я дітей і молоді в Україні та шляхи формування здорового способу життя	133
Юрченко В.М., Князева Анна. Соціально-психологічні установки українських студентів до сприймання людей інших національностей.....	135
Осьмак Л.П., Кордоба Інна. Комунікативна некомпетентність як чинник соціально дезадаптованої поведінки підлітків	138
Вікторія Косенко. Психологічні аспекти віктимної поведінки в підлітковому віці	139
Козішкurt Уляна. Агресивні тенденції в сучасному суспільстві: інстинкт чи інформаційний наслідок?	142
Кравець Віта. Формування сприятливого мікросередовища сім'ї.....	144
Лабик Юля. Психосоматичні розлади як проблема клінічної психології: регіональні аспекти	147

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Музичук Ірина. Усвідомлення сенсу життя як чинник самоактуалізації підлітків	151
Назаренко Ольга. Проблемы одаренности и гениальности	153
Остапович Ірина. Конструктивні копінг-стратегії.....	155
Поліщук Альона. Фобії-комплекси: причини і наслідки.....	158
Романів Наталія. Специфічні особливості виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування у різних типах навчальних закладів	160
Ромашевська Ольга. Нові шляхи діагностично-корекційної допомоги дітям з особливими потребами	164
Осьмак Л.П., Тирак Тетяна. Психопрофілактика деструктивних форм самоствердження підлітків	167
Усачик Ольга. Антистресорні властивості лікарських рослин – радіопротекторів.....	169
Хоровець Ірина. Психічне здоров'я як складова якості життя особистості	172
Чубко Мар'яна. Зростання патологій щитоподібної залози, викликаних радіаційним забрудненням деяких районів Рівненської області як один із чинників впливу на поведінку людини.....	175
Чекун Юлія. Профілактична дія радіопротекторів по подоланню проявів патогенезу ЦНС	179
Шевців М.В., Чикун Зоряна. Психофізіологічні механізми формування неврозів	181
Юрчук М. Люди і СНІД - знати, щоб жити	183
Янчук Катерина. Психологічні чинники виникнення розладів харчування та шляхи їх профілактики у старшокласниць	186
Відомості про авторів.....	190

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

діти, які часто дивляться передачі з елементами насильства, стають більш неврівноваженими і агресивними. Більше того, вони починають сприймати насильство як нормальне явище. Відомо, що люди, які часто спостерігають за агресивними сценами, сприймають агресію як легітимний спосіб вирішення конфліктів (що нерідко можна побачити у різноманітних ток-шоу, реаліті-шоу, кінофільмах та рекламних роликах).

Інколи говорять, що телебачення – дзеркало нашої реальності. Та це не зовсім так. ЗМІ виступають потужним конструктором реальності, впливаючи на наш світогляд. Тому сьогодні, як ніколи, необхідно зрозуміти, що телебачення, являючись джерелом агресії, носієм деструктивних настроїв, створює власне культуру насильства.

Завжди слід пам'ятати, що агресія породжує агресію, і розірвати це коло з кожним днем стає щораз складнішим завданням. Але сучасне життя має бути не тільки страхом, агресією, тривогою або постійним стресом, але й мирним і оптимістичним середовищем, яке впливає на якість сімейного життя людей, успішність їхньої роботи, взаємовідношення між ними.

Список використаних джерел

1. Фрейд З. Групповая психология и анализ “Я”.– М.: Мысль, 1990.– 497с.
2. Ларец мудрых мыслей. Издательско-полиграфическое предприятие „Кострома”, РИО, г. Кострома, 2001. – 392с.
3. Словарь практического психолога / сост. С. Ю. Головин. – Минск: Харвест, М.: ООО „Издательство АСТ”, 2003. – 800с.
4. Психологічна енциклопедія / Автор-упорядник О. М. Степанов. – К.: „Академвидав”, 2006. – 424с.
5. Фрейд З. Введение в психоанализ. Лекции – М., 1989. – 394с.
6. Маерс Д. Психология / Перевод с англ. И. А. Карпиков, В. А. Таравойтова. – второе издание. – Мн.: „Попурри”, 2006. – 848с.

УДК 159.924.7

ФОРМУВАННЯ СПРИЯТЛИВОГО МІКРОСЕРЕДОВИЩА СІМ'Ї

Кравець Віта, студентка РДГУ

Науковий керівник: **Воробйов А.М. к.п.н., проф.**

На сучасному етапі гармонійний розвиток і гармонійні стосунки в сім'ї зустрічаються все менше і менше.

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Досить велика заклопотаність матерів, недостатність уваги до дитини призводять до певних проблем у сім'ї, адже вирішальне значення у стосунках батьків і дітей займає позиція, в першу чергу, мами, відношення до дитини в сім'ї визначають весь хід її психічного розвитку. При всій різноманітності відносин, які залежать від сімейних традицій, навченості батьків, їх ціннісних переконань, світобачення, загального культурного рівня іншої різноманітності відносин, які залежать від сімейних традицій, наявності батьків виділено два основних типи ставлення до дітей. В одному випадку головним орієнтиром є дитина, а в іншому – дорослий, його життєві принципи, установки й передбачення. Тільки при першому типі стосунків є можливою справжня увага і взаєморозуміння між дитиною і дорослим, тільки в цьому випадку встановлюється емоційна атмосфера, необхідна для повноцінного розвитку дитини.

Безперечно, головним чинником у формуванні сприятливого сімейного мікросередовища є розуміння і любов до дитини. Дитина всім своїм еством відчуває, що вона дуже дорога батькам, причому дорога такою, якою вона є, з всіма її особливостями і недоліками і завжди буде залишатися такою. Абсолютність батьківської любові дає дитині потрібний у цьому світі захист. Емоційне благополуччя дитини базується на впевненості в тому, що її люблять рідні, близькі люди, що до неї завжди прихильні, завжди зрозуміють.

Прихильність формується у взаєминах дитини з батьками, які забезпечують материнське тепло і турботу, віру й підтримку, протекцію і безпеку дитини. Тип прихильності значною мірою визначається базовими характеристиками матері – умовами щодо виховання належної прихильності, а саме:

1. Емоційне прийняття дитини на здібність комунікувати його в дії (любов, повага до особистості дитини).
2. Чуттєвість, сензитивність до поведінки дитини, які виражають її потреби і бажання.
3. Розуміння стану дитини і вміння з'ясувати причини певного стану.
4. Відгук матері як уміння адекватно реагувати на стан і потреби дитини.
5. Високий рівень суб'єктності спілкування у взаємодії: орієнтація матері на дитину як на суб'єкт, а не об'єкт догляду і маніпуляції.

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Прихильність, заснована на почутті безпеки, з роками виражається у щораз ширшому спектрі форм поведінки, яка реалізується у взаєминах з близькою людиною [1, с.4].

Також важливе значення для сприятливого мікроклімату стосунків батьків і дітей має культура пред'явлення дитині вимог і заборон. Щоб ці вимоги були сприйняті дитиною і виконувалися нею, батькам необхідно керуватися наступними правилами. По-перше, заборони повинні подаватися в імперативній формі, мати загальний характер, однакову і безперечну обов'язковість для всіх. По-друге, заборони повинні бути у безособовій формі, потрібно уникати висловлювань у вигляді наказів, команд і розпоряджень, які принижують і ображають гідність дитини. По-третє, батькам необхідно запобігати порушенням і невиконанням вимог, заборони мають пред'являтися ще до порушення правила. По-четверте, необхідно дотримуватися узгодження позицій всіх дорослих щодо змісту вимог і заборон.

П.Ф. Лесгафт виділив декілька сприятливих умов, в яких розвиваються найбільш повно усі природні здібності і задатки дитини [4]. Насамперед, це атмосфера любові. Позбавлена цього почуття людина не здатна поважати своїх близьких, співгромадян, Вітчизну та робити людям добро. По-друге, це високоморальна людина - батьки, вихователь, які вчать дитину міркувати, бути правдивою, підтримувати єдність слова і діла. По-третє, це регулярна, радісна суспільно-корисна праця у присутності дитини. Постійно спостерігаючи за роботою дорослих, дитина починає наслідувати їх спочатку у грі, а потім як самостійний виконавець. По-четверте, принцип поступовості, послідовності. Дитина повинна братися за ті справи, які в даний час їй під силу.

Отже, можна зробити висновок, що сімейний клімат, це середовище, яке незримо і постійно присутнє в родинному середовищі, і яке не замінити ніякими спеціально вигаданими способами впливу на дитину. Гармонія сімейного затишку і в загально сімейних розмовах про саме звичайне, повсякденне, за чашкою чаю, де дитині надається "право голосу" на рівних, і в вечірній казці, в увазі до дитячих розповідей і подіях, які вразили її уяв, і в сімейній грі з татом і мамою, і в невинному бешкетуванні - незамінних супутників дитинства.

Екологічні та вікові складові психічного здоров'я людини

Список використаних джерел

1. Алексєєнко Т. Сходінки гуманних взаємин батьків і дітей // Дитячий садок. – 2002, - № 4 (червень). – С. 1-24
2. Буглінова Н., Зозуля К. Воспитание у детей уважения и любви к родителям: // Дошкольное воспитание. – 1978, - № 5 – С. 65-68
3. Муқаноріна Л. Пізнання світу разом з дорослими: типи взаємодії // Дошкільне виховання. – 1999, - № 8 – С. 18-20
4. Семиченко В.А., Затуженюк В.С. Психологія та педагогіка сімейного спілкування: Навч. посібник. - К.: Веселка. – 1998, - 214 с.

УДК 364. 266

ПСИХОСОМАТИЧНІ РОЗЛАДИ ЯК ПРОБЛЕМА КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ: РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ

Лабик Юля, студентка РДГУ

Науковий керівник: **Романюк В.Л., к. біол. н., доц.**

У зв'язку з підготовкою клінічних психологів у вітчизняних науковців зростає інтерес до діагностики і профілактики психосоматичних розладів. Теоретичні та практичні аспекти психосоматичних розладів тісно пов'язані з психофізіологічною проблемою, а також проблемою взаємодії нервових та ендокринних механізмів регуляції функцій. Саме тому основною метою даної роботи був аналіз психофізіологічної моделі формування психосоматичних розладів та її регіональні складові. Особливої уваги заслуговують дослідження екологічного і соціального стресу як моделі психосоматичних розладів.

Для аналізу регіональних складових психосоматичних розладів були розроблені бланкові методики «Моніторинг довкілля і прогнозування впливу техногенного забруднення на розвиток йододєфіцитних захворювань та їх зв'язку з розладами психіки і поведінки», а також опрацьовані статистичні дані Управління охорони здоров'я Рівненської ОДА. Окрім того, заслуговують уваги діагностичні методики, а саме «Тип поведінкової активності» і «Гісенський опитувальник соматичних скарг».

Під психосоматичними розладами розуміють симптоми і синдроми порушень соматичної сфери (різних органів і систем організму), які обумовлені індивідуально-психологічними особливостями людини та пов'язані зі стереотипами її поведінки,